

Aldvin Torlaković
Munir Talović
Gordana Manić
Eldin Jelešković

EFEKTI SPORTSKO-EDUKACIJSKOG MENADŽMENTA U SPECIFIČNIM PROGRAMIMA SPORTSKE ŠKOLE

Izvorni naučni rad

Sažetak

Cilj istraživanja bio je analiziranje i utvrđivanje efikasnost sportsko-edukacijskog menadžmenta u specifičnim programima sportske škole (škola plivanja). Ispitivanje je provedeno na uzorku od 1.538 učenika četvrtih razreda (787 dječaka i 751 djevojčica) iz 45 osnovnih škola sa područja Kantona Sarajevo, BiH (školska 2011/12. godina). Generalni zadatak menadžmenta bio je organizacija, distribucija i kontrola realizacije sportsko-edukacijskog programa. Podaci o efikasnosti realizacije programa plivanja dobijeni su mjerenjem istih varijabli u dvije vremenske tačke (prije i poslije programa). Za analizu rezultata testiranja korišten je T-test za zavisne uzorke (differences are significant at $p < 0,050$) kao i procentualna analiza. Za stavove ispitanika korištena je petostepena skala u kojoj su bili ponudeni odgovori na pitanja. Rezultati T-testa su pokazali visoku statističku značajnost kod varijabli za procjenu znanja plivanja ($p = ,000$), kao i u ukupno preplivanoj dionici izraženoj u metrima ($p = ,000$). Na osnovu analize ankete o utiscima prema aktivnostima u kojima su bili uključeni, jasno se vidi da je program bio dobro planiran i stručno prilagođen velikoj većini ispitanika. Na osnovu dobijenih rezultata može se zaključiti da je primjenjeni model sportsko-edukacijskog menadžmenta pokazao efikasnu koordinaciju svih segmenata, što se pozitivno odrazilo na edukaciju osnovnih plivačkih elementa kod ispitanika.

Ključne riječi: organizacija i upravljanje u sportu, plivanje, vanškolske i vannastavne aktivnosti

THE EFFECTS OF SPORT-EDUCATIONAL MANAGEMENT IN SPECIFIC PROGRAMS OF SPORT SCHOOLS

Original scientific paper

Abstract

The aim of the research was analyzing and stating the efficiency of sport-educational management in specific sport schools program/curriculum (swimming school). The research itself had been conducted on sample comprising of 1.538 pupils of 4th grade (787 boys and 751 girls), from 45 Elementary schools from Sarajevo Canton, Bosna and Herzegovina (school year 2011/2012). General task of management was organization, distribution and control of carrying out the sport-educational program. Data collected on the efficiency of program realization had been obtained by measuring of the same variables within two time points (prior and after the curriculum). For the purpose of test analysis T-test for subordinate samples has been used (differencies are significant at $p < 0.050$) as well as a percentage analysis. As for the attitudes of the examinees, a five degree scale was used with multiple choice answers. The results of T-test have shown a high statistical significance with variables used for evaluation of swimming knowledge ($p = ,000$), as well as at total swam out distance presented in meters ($p = ,000$). On the basis of poll analysis in regard to the impressions on conducted activities, it is clear as the program has been well planned and skill adjusted to great majority of examinees. According to results, it is possible to conclude that applied model of sport-educational management had shown the efficient coordination of all segments, that had a positive impact on education of the basic swimming elements at examinees.

Key words: organization and management in sports, swimming, extracurricular activities

1. UVOD

Pretpostavka je da će napretku i razvoju kineziologije kao struke i kao naučnog polja moći najviše doprinosti što bolje obrazovani kadrovi (Jukić i sar., 2010). Može se reći da je menadžment u sportu, naučna i praktična disciplina koja se shvata kao proces planiranja, organizovanja, vođenja i kontrole, kako bi se ostvario prethodno postavljeni cilj (Đukić, 2011). Naime, jedan je od osnovnih ciljeva tjelesnog vježbanja školske djece jeste pozitivan utjecaj na sve njihove bazično-motoričke sposobnosti. Dodatna tjelesna aktivnost, prema većini dosadašnjih istraživanja (Nićin, 2000; Marius, 2009; Ružić, 2011; Torlaković, 2013) povećava pozitivne efekte kako tjelesnog razvoja tako i motoričke sposobnosti djece. Važno je naglasiti da dva sata nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja sedmično nije dovoljno za zadovoljavanje biološke potrebe učenika za kretanjem, a posebno da značajnije utječe na transformaciju njihovih sposobnosti i ostalih dimenzija ličnosti učenika (Torlaković, 2010). Stoga je uloga sportsko-edukacijskog menadžmenta od iznimne važnosti za pripremu i realizaciju specifičnih modela vannastavnih i vanškolskih sportskih aktivnosti za učenike.

Upravo taj organizacijski oblik rada ima za cilj smanjenje razlike između naučno dokazane potrebe djece i mladih za tjelesnom aktivnošću i njenog stvarnog provođenja u sistemu sportskog odgoja i obrazovanja (Milanović i sar., 2013). Međutim, organi uprave u školama ne mogu uvijek odgovoriti na mnogobrojne obaveze koje se pred njih postavljaju, a naročito ne u situaciji ako se radi o pojačanom interesu učenika za uključivanje u vannastavne, odnosno vanškolske organizacijske oblike rada (Prskalo i sar., 2007).

Odgojno-obrazovni rad u školskoj nastavi realizira se na osnovu godišnjeg programa rada škole koji mora biti zasnovan na nastavnom planu i programu. Vannastavne aktivnosti učenika obuhvataju njihove različite aktivnosti u školi i organizaciji škole izvan programa redovne nastave. Slobodnijom organizacijom, planskim izvođenjem i raznovrsnijim sadržajem vannastavnih aktivnosti, zadovoljavaju se posebne sklonosti i interesovanja učenika, te su site integralni dio odgojno-obrazovnog rada škole. Zadaci i programski sadržaji vannastavnih aktivnosti utvrđuju se godišnjim programom rada škole, u skladu sa standardima, a ostvaruju se putem društava, sekcija, klubova, družina, grupa, učeničkih zadruga i drugih oblika (Skupština KS, 2004). Potrebno je istaći da se škola plivanja, škola skijanja, kao i drugi specifični oblici nastave iz predmeta Tjelesni i zdravstveni odgoj organiziraju i realiziraju u skladu sa nastavnim planom i programom (Skupština KS, 2011). Shodno spomenutom, različite sportske škole ne provode se isključivo zbog ostvarivanja ciljeva i zadaća škole, već im je osnovni cilj zadovoljavanje (povećanih) individualnih potreba učenika za sportskom aktivnošću i kretanjem, te njihov pozitivan utjecaj na razvoj antropološkog statusa djece. Imajući u vidu da je visok nivo sportske nauke, sportske edukacije, trenažne i upravljačke tehnologije, direktno uslovljen ljudskim resursima u sportskom menadžmentu (Malacko, 2008), cilj ovoga istraživanja bio je analiziranje i utvrđivanje efikasnosti organizacije i upravljanja projektno-programskim aktivnostima sportske edukacije učenika (osnovnim elementima plivanja) kroz specifičan program sportske škole.

2. METOD RADA

2.1. Opis istraživanja

Nakon što je pripremljen plan i program specifične sportske škole (učenje plivanja), u okviru vannastavnih aktivnosti za djecu četvrtih razreda osnovnih škola sa područja Kantona Sarajevo (školska 2011/12), određen je sportsko-edukacijski menadžment (tabela 1). Generalni cilj i zadatak menadžmenta bio je organizacija, distribucija i kontrola realizacije sportsko-edukacijskog programa. Kako bi osigurao što kvalitetniji nivo realizacije plana i programa, menadžment je bio u stalnoj koordinaciji sa predstavnicima resornog ministarstva, službenicima općinskih službi za društvene djelatnosti, upravama škola u kojima djeca pohađaju redovnu nastavu i menadžmentom FASTO. Mjesto održavanja programa bio je kompleks nadkrivenog bazena u Sarajevu.

Tabela 1. -Tim – Sportsko-edukacijski menadžment

projekt menadžer	magistar nauka u oblasti sporta i tjelesnog odgoja
supervizori nastave (mentori)	profesori sporta i tjelesnog odgoja
koordinator	diplomirani sociolog
finansijska analitika	diplomirani ekonomista
saradnik za promociju	sportski novinar
edukatori/instruktori	studenati - FASTO

U praksi se pokazalo da je organizacija prijevoza djece do mjesta realizacije ovakvih i sličnih modela sportske škole od velikog značaja za dinamiku i efikasnost realizacije projekta. Shodno tome, u pripreмноj fazi definirani su modeli prijevoza učenika do mjesta realizacije aktivnosti i nazad. Primijenjena su tri modela (tabela 2) organiziranog prijevoza polaznika sportske škole koja su se pokazala vrlo efikasna.

Tabela 2. -Modeli organizacije prijevoza djece

Model prijevoza	Opis modela
1	Za škole iz neposredne blizine plivališta dolazak je bio najjednostavniji, s obzirom da su djeca mogla i sama dolaziti do mjesta realizacije sportske škole.
2	Ovaj model prijevoza učenika ogledao se u organiziranom prijevozu učenika autobusom od škole do plivališta i nazad, u pratnji nastavnika razredne nastave. Pokazao se izuzetno funkcionalnim i realiziran je u organizaciji općinskih službi i školske uprave.
3	Ovaj model podrazumijevao je dolazak učenika do mjesta realizacije sportske škole u pratnji roditelja.

Prije početka realizacije programa u bazenu, roditelji ispitanika su popunili prijavne listove u kojima su navedene osnovne informacije za svakog ispitanika. Na prvom satu provjereno je njihovo plivačko znanje, te su na osnovu inicijalnog testiranja selektirani u homogene grupe. Kao model procijene inicijalnog i finalnog stanja uzete su preplivana dužina izražena u metrima i utisak instruktora na osnovu kojeg su ispitanici selektirani u jednu od slijedećih grupa: neplivač, plutač, poluplivač, plivač početnik i plivač (tabela 3). Program je realizovan u ciklusima od dvanaest sati u deset termina, s tim da su prvi i posljednji sat bili „blok sati“ u sklopu kojih je urađeno inicijalno i finalno testiranje. Rasporedi termina sportske škole plivanja bili su prilagođeni rasporedu redovne nastave u školi (u prijepodnevnim i poslijepodnevnim satima). Neposredni edukatori (instruktori plivanja) bili su studenti master studija Fakulteta sporta i tjelesnog odgoja u Sarajevu u okviru pedagoške prakse, pod mentorstvom diplomiranih profesora sporta. U realizaciji programa učestvovalo je ukupno 59 studenata/edukatora. Radili su sa grupama od 8 do 10 ispitanika. Program škole plivanja realiziran je u blago nagnutom bazenu dubine 40–100 cm, sa prosječnom temperaturom vode od 29,4°C. Programske aktivnosti provođene su tokom jedne školske godine (2011/12). Za svaku grupu ispitanika primijenjen je program kontinuiranih vannastavnih aktivnosti u periodu od 2 sedmice, svaki radni dan po 60 minuta. Svakom ispitaniku u programu škole plivanja ponuđen je anonimni anketni upitnik koji je sadržavao tri pitanja vezana za mišljenje (stav) o sportskoj školi u kojoj je učestvovala. Analizom anketnog upitnika dobiveni su rezultati koji opisuju utiske i stav ispitanika o ovakvom obliku sportske škole kroz vannastavne aktivnosti.

2.2. Uzorak ispitanika

Ispitivanje je provedeno na uzorku od 1.538 ispitanika (učenika četvrtih razreda) iz 45 osnovnih škola sa područja Kantona Sarajevo, Bosna i Hercegovina. Uzorak je činilo 787 dječaka i 751 djevojčica.

2.3. Uzorak varijabli

Testiranje i ocjenjivanje vršio je stručni tim metodom ekspertne procjene prema unaprijed zadatim kriterijima. Ocjena poznavanja plivanja definirana je na osnovu procjene adaptacionih parametara potrebnih za boravak u vodi (tabela 3), kao i preplivane dionice izražene u metrima. Ispitanici su ocijenjeni bročano od 1 do 5 (tabela 4). Radi se o modificiranim kriterijima savjetovališta u Lipiku 1983. godine (Kazazović i sar., 2007).

Tabela 3. - Testovi za procjenu osnovnih elemenata kretanja u vodi

Varijabla	Test/procjena	Mjera/evidencija
GGL	gnjuranje glave	Može/Ne može potopiti glavu pod vodu uz dubok izdah
ROP	ronjenje predmeta	Može/Ne može zaroniti i izvaditi lagani predmet sa dubine od 220 cm
SNP	skok na noge u plitku vodu	Smije/Ne smije skočiti na noge u plitku vodu od 140 cm
SND	skok na noge u duboku vodu	Smije/Ne smije skočiti na noge u vodu dubine 220 cm
PNS	plutanje na stomaku	Može/Ne može plutati na stomaku > 5 sekundi
PNL	plutanje na leđima	Može/Ne može plutati na leđima > 5 sekundi

Tabela 4. -Model ocjenjivanja za varijablu procjene poznavanja plivanja

Ocjena	Procjena kretne radnje
OCJENA 5 – plivač	Samostalno skoči na noge u duboku vodu, prepliva dužinu od najmanje 50 metara, dva stila, i samostalno izađe iz bazena.
OCJENA 4 – plivač početnik	Samostalno skoči na noge u duboku vodu, prepliva slobodnom tehnikom dužinu od najmanje 25 metara i samostalno izađe iz vode.
OCJENA 3 – poluplivač	Samostalno skoči na noge, prepliva slobodnom tehnikom 10–24 metara i izađe iz bazena samostalno ili uz pomoć instruktora.
OCJENA 2 – plutač	Može se kraći period održavati plutanjem na prsima i preplivati slobodnom tehnikom do 10 metara, te izaći iz bazena sam ili uz pomoć instruktora.
OCJENA 1 – neplivač	Nema nikakvih znanja o plivanju.

Anketni list je sadržavao tri pitanja sa ponuđenim odgovorima:

1. Kako doživljavaš program plivanja u sportskoj školi?
2. Kako se osjećaš nakon plivanja?
3. Kako si zadovoljan sadržajem i trenerima u sportskoj školi plivanja?

2.4. Metode obrade rezultata

Podaci o efektima programa plivanja dobijeni su mjerenjem istih varijabli u dvije vremenske tačke, odnosno prije i poslije realizacije programa. Za analizu rezultata inicijalnog i finalnog testiranja korišten je T-test za zavisne uzorke (differences are significant at $p < 0,050$) kao i procentualna analiza. Također, za ispitivanje stavova ispitanika korištena je petostepena skala u kojoj su davani odgovori na ponuđena pitanja. Podaci iz anketnih listića su obrađeni i prezentirani procentualnom statistikom.

3. REZULTATI I DISKUSIJA

Vrijednosti inicijalnih parametara svih testova kojima se vršila procjena poznavanja plivanja pokazuju da se radilo o heterogenoj grupi. Prilikom inicijalnog testiranja provjere poznavanja plivanja, 69,7% ispitanika bili su apsolutni neplivači (grafikon 1). Tokom realizacije programa, dio ispitanika nije uspio savladati traženi minimum, te je evidentirano da je njih 10% i dalje u grupi neplivača. Glavni razlog što ovi ispitanici nisu uspjeli savladati potrebne elemente su izostanci sa programa vježbanja, neprisustvovanje finalnom testiranju te diskontinuitet učestvovanja u sportskoj školi. Kod ispitanika koji su redovno prisustvovali nastavi, program obuke izazvao je proces homogenizacije svih funkcija koje su važne za kretanje u vodi. To se posebno vidi kod elementa adaptacije kao osnovne faze pri obuci neplivača (tabela 5).

Grafikon 1. - Procentualni prikaz rezultata inicijalnog i finalnog testiranja ispitanika o poznavanju plivanja

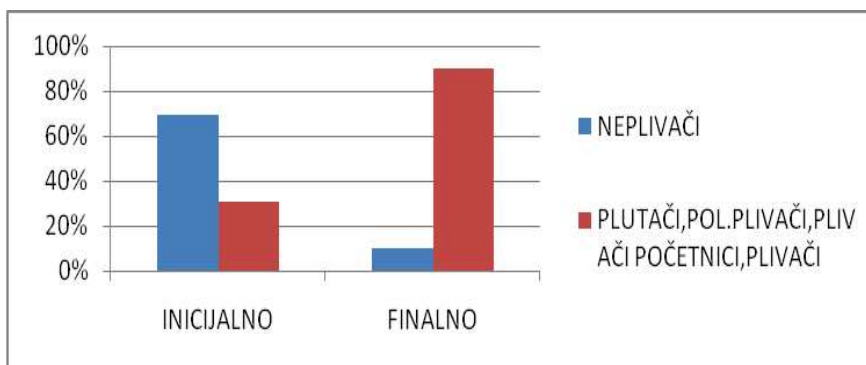

Tabela 5.- Prikaz rezultata osnovnih elemenata za boravak u vodi (adaptacija)

	Gnjuranje glave	Ronjenje predmeta	Skok na noge u plitku vodu	Skok na noge u duboku vodu	Plutanje na stomaku	Plutanje na leđima
Initial	59,3%	52,6%	69,3%	48,2%	48,7%	48%
Final	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Rezultatima T-testa za zavisne uzorke (tabela 6), jasno je vidljiva visoka statistička značajnost kod varijabli za procjenu znanja plivanja ($p = ,000$). Na inicijalnom ocjenjivanju srednja ocjena poznavanja plivanja ispitanika (1,3) bila je u zoni „neplivač“. Prilikom finalnog ocjenjivanja, srednja ocjena ispitanika (3,7) bila je u zoni „plivač-početnik“.

Tabela 6.- Rezultati T-testa za zavisne uzorke za procjenu znanja plivanja.

	Mean	Std.Dv.	N	Diff.	Std.Dv.Diff.	t	df	p
Initial	1,3	,992						
Final	3,7	1,226	1538	-2,02	,98102	-19,08	1537	,000

Diskriminativnim postupcima (tabela 7) evidentna je visoka statistička značajnost ($p = ,000$), te su utvrđena značajna poboljšanja plivačkih performansi, kako u pojedinačno posmatranim parametrima, tako i u ukupno preplivanoj dionici izraženoj u metrima.

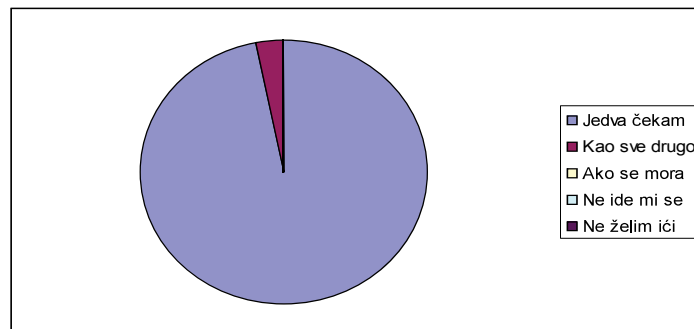
Tabela 7.- Rezultati T-testa za zavisne uzorke za procjenu rezultata preplivanih metara kod inicijalnog i finalnog testiranja

	Mean	Std.Dv.	N	Diff.	Std. Dv. Diff.	t	df	p
1.Class	3,4	7,2						
12.Class	27,2	16,4	1538	-20,85	13,065	-16,38	1537	,000

3.1. Analiza utisaka ispitanika o specifičnom programu sportske škole

Upitnike je popunilo 91,3% polaznika škole. Analizom anketnog upitnika dobiveni su rezultati koji opisuju utiske ispitanika o specifičnom modelu sportske škole.

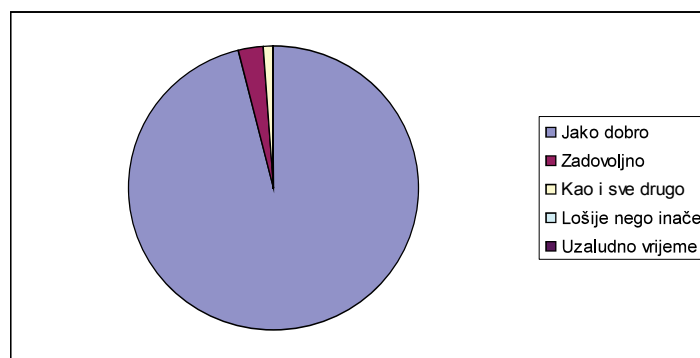
Grafikon 2.- Procentualni prikaz odgovora na anketno pitanje broj 1

Kako doživljavaš program plivanja u sportskoj školi?

Na prvo pitanje: „Kako doživljavaš program plivanja u sportskoj školi?“, 96,7% ispitanika se izjasnilo da jedva čeka da dođe na bazen i pliva, a 2,3% ispitanika se izjasnilo da doživljava program plivanja kao i sve drugo što spada u nastavne i vannastavne aktivnosti (grafikon 2).

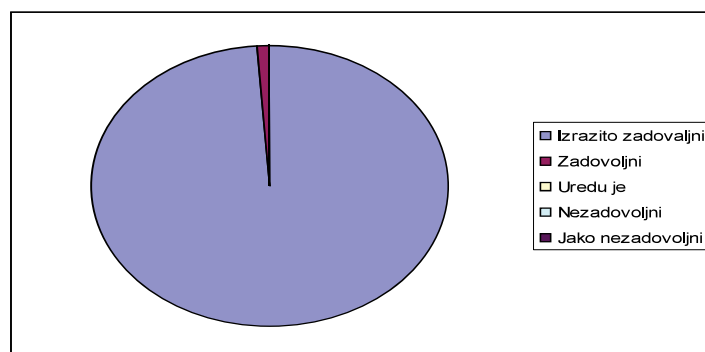
Grafikon 3. - Procentualni prikaz odgovora na anketno pitanje broj 2

Kako se osjećaš nakon plivanja?

Na drugo pitanje: “Kako se osjećaš nakon programskih aktivnosti provedenih u školi plivanja?”, njih 96% se izjasnilo da se osjeća veoma zadovoljno nakon provedenog vremena na bazenu, 3,6% da je zadovoljno, a 0,4% se izjasnilo da nema neki poseban osjećaj nakon bilo koje aktivnosti (grafikon 3).

Grafikon 4.-Procentualni prikaz odgovora na anketno pitanje broj 3

Kako si zadovoljan sadržajem i trenerima u sportskoj školi plivanja?

Na treće pitanje: „Kako si zadovoljan sadržajem i trenerima u sportskoj školi plivanja?“, 98,3% ispitanika izjasnilo se da je izrazito zadovoljno sadržajem ili programom koji se provodio tokom njihovog boravka na bazenu, a 1,7% se izjasnilo da je zadovoljno sadržajem programa na bazenu (grafikon 4).

Kao što se i očekivalo na inicijalnom testiranju, veliki broj ispitanika imao je sa veoma skromno znanje o osnovnim elementima plivanja. Rezultati finalnog testiranja pokazuju značajno poboljšanje kod svih ispitanika koji su redovno prisustvovali programu sportske škole. Ukupno 90% ispitanika je na kraju programa dobilo ocjenu od 2 do 5 (dijagram 1). Na osnovu ankete o utiscima prema aktivnostima u kojima su bili uključeni, jasno se vidi da je program bio dobro planiran i stručno prilagođen velikoj većini. Iz prezentiranih rezultata može se vidjeti da znatan broj djece u četvrtom razredu osnovne škole u KS ne poznaje osnovne elemente plivanja, jer ranije nisu bili uključeni u plivačke sportske škole. Ovi rezultati potvrđuju slične studije (Matušan, 2007) u kojima se ukazuje na vrlo mali postotak učenika koji se bave sportskom aktivnošću izvan nastave ili izvan škole. Iako nastavnici tjelesnog odgoja održavaju sportske sekcije unutar škole, to zasigurno nije dovoljno. Stoga bi jedna od glavnih zadata sportsko-educacijskog menadžmenta trebala biti mobilizacija i privlačenje što većeg broja djece u sportske škole i klubove. Ovaj model specifičnog programa sportske škole pokazao se efikasnim iz više segmenata. Ispitanici su u znatnoj mjeri savladali osnovne plivačke elemente i tako ostvarili preduslove za uključivanje u naprednije sportsko-educacijske programe. Osim toga, sportsko-educacijski tim uspio je da kod svih ispitanika stvori pozitivan stav o ovom i sličnim modelima specifične sportske škole. Na osnovu spomenutih činjenica potvrđuju se navodi sličnih istraživanja (Petrović, 2010), da specifičan program nastave tjelesnog odgoja, ako je na adekvatan i metodološki pravilan način organizirana i provedena, itekako pozitivno utječe na gotovo sve segmente ličnosti učenika. Tako se stvaraju uslovi da djeca koja pokažu nadarenost za sportove u vodi, mogu i trebaju biti usmjerena ka takmičarskom sportu u sportskim klubovima. U prilog ovome idu i konstatacije sličnih istraživanja (Marijanović, 2013) u kojima se navodi da je od velike važnosti izbor odgovarajuće sportske grane, kao i određivanje pravog momenta u razvoju djeteta kada treba početi trenirati u klubovima. Također, dobijeni rezultati idu u prilog zaključcima ranijih studija (Pavlov, 1988; Bartoluci, 2004; Segic, 2004; Naumovski, 2005), te se konstatuje da ocjenjivanje znanja u sportskim aktivnostima može biti primijenjeno i u sportsko-educacijskom menadžmentu. Treba istaći da su u ovom istraživanju, kao dio sportsko-educacijskog tima, važnu ulogu imali i studenti specijalističkog studija Fakulteta sporta i tjelesnog odgoja (edukatori). Na taj način su imali mogućnost da teorijska znanja primjene u praksi. Dobijeni rezultati pokazuju da su edukatori bili veoma efikasni u realizaciji poslova koje su obavljali. Ovim se potvrđuje konstatacija (Jukić i sar., 2010) da se ovakav i sličan način nastave, kao i pedagoška praksa (uz druge aktivnosti Fakulteta sporta i tjelesnog odgoja), usmjeravaju prema podizanju kvalitete nastave primjenom novih tehnologija interaktivnog poučavanja te kontinuiranog praćenja i vrednovanja efikasnosti nastavnog procesa.

4. ZAKLJUČAK

Na osnovu dobijenih rezultata istraživanja može se zaključiti da vannastavne i vanškolske sportske aktivnosti imaju važnu ulogu u odgojno-obrazovnom procesu djece. Međutim, da bi specifični modeli sportske škole bili kvalitetno organizirani i realizirani, neophodno je jasno definiranje uloge sportsko-educacijskog menadžmenta koji vodi takvu aktivnost. Za organiziranje ovakvih i sličnih programa, potrebne su adekvatne informacije o metodološkim postupcima na osnovu kojih se definiraju kompetentnosti stručnjaka u sportskom menadžmentu. To svakako može i treba da bude u interesu potencijalnih menadžera iz oblasti sportske edukacije. Rezultati istraživanja

ukazuju na važnost planiranja i programiranja, što zapravo predstavlja stalnu aktivnost menadžera. Te aktivnosti su najvećim dijelom usmjerene na usklađivanje ljudskih i materijalnih resursa, adekvatnu raspodjelu rada, davanje jasnih instrukcija i zadataka, te insistiranje na odgovornosti kako pojedinaca tako i tima. Dobijeni rezultati sugeriraju da je primijenjeni model sportsko-edukacijskog menadžmenta pokazao efikasnu koordinaciju svih segmenata, što se pozitivno odrazilo na sportsku edukaciju ispitanika.

5. LITERATURA

1. Bartoluci, M. i suradnici. (2004). *Menadžment u sportu i turizmu*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Kineziološki fakultet, Ekonomski fakultet.
2. Đukić, M., Marijanović, R., Habić, V. (2011). *Management camp handball*. Management in sport 2 (2), 38–43.
3. Jukić, I., Babić, V. (2010). *Education of kinesiology professionals at the university study of kinesiology*. Hrvatski naučno stručni skup o menadžmentu u turizmu i sportu: zbornik radova, 1 (1), 132–139.
4. Kazazović, B., Đedović, D., Popo, A., Mekić, M. (2007). *Efekte transformacionih procesa u nastavi (obuci) plivanja mlađeg školskog uzrasta*. Drugi međunarodni simpozij „Nove tehnologije u sportu“, Sarajevo. Zbornik radova NTS, 324–328.
5. Malacko, J. (2008). *Modelovanje strategijskog menadžmenta u sportu*. Journal Sport Science 1 (1), 12–17.
6. Marijanović, R., Perović, A., Habić, V. (2013). *Sport training in primary and secondary education*. 8th International Conference Management in sport, Belgrade. Conference Proceedings, 196 –200.
7. Marius, V., Dulgheru, M. (2009). *Comparative study concerning the somatic development at early scholar age*. Ovidius University Annals, Series Physical Education and Sport / Science, Journal Movement and Health, 9 (2), 344–439.
8. Matušan, M. (2007). *Mogućnost omasovljavanja sporta učenika kroz školske sportske klubove*. Zbornik 16. ljetne škole kineziologa, Poreč. 16, 317–322
9. Milanović, D., Čustonja, Z., Šalaj, S. (2013). *Izvanastavne sportske aktivnosti učenika srednjih škola: specifičnosti treninga i natjecanja u školskom sportu*. Zbornik radova. 22. ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske.
10. Naumovski, A. (2005). *Prilog potrebe za objektivniju i egzaktniju primenu kvalitativnih metoda u sportskom menadžmentu*. I Međunarodna konferencija “Menadžment u sportu”, Fakultet za menadžment u sportu Univerziteta “Braća Karić”, Beograd, 39–44.
11. Nićin, Đ. (2000). *Antropomotorika*. Novi Sad: Fakultet fizičke kulture.
12. Prskalo, I., E. Ružić, I. Mašić, (2007) *Materijalno-tehnički uvjeti za provedbu organizacijskih oblika rada u tjelesnom odgojno-obrazovnom području*. Zbornik 16. ljetne škole kineziologa, Poreč. (16), 482–486.
13. Ružić, E. (2011). *Izvanastavni oblici rada u funkciji realizacije cilja tjelesne i zdravstvene kulture*. Zbornik 20. ljetne škole kineziologa.
14. Segić, S. (2004). *Menadžment i menadžeri u tranziciji sporta*. Banja Luka: Centar za stručno obrazovanje i usavršavanje trenera, Centar za sport.
15. Skupština Kantona Sarajevo (2004). *Okvirni Zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini*. Službene novine Kantona Sarajevo, 01-02-13276/04
16. Skupština Kantona Sarajevo (2011). *Zakon o izmjenama i dopunama zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju*. Službene novine Kantona Sarajevo 31/11

17. Torlaković, A., Kebat, R. (2010). *Effects of the program of water polo school on transformation processes of motor capabilities of boys*. Processing of 5th International Symposium, Youth sport 2010, Ljubljana, Slovenija
18. Torlaković, A., Kebat, R. (2013). *The effects of the program of Universal sports school on motor capabilities of boys in the elementary school*. Book of Abstract International Scientific Conference, Belgrade, Serbia

Korespondencija:

Aldvin Torlaković
Olimpijski bazen Otoka
Bulevar Meše Selimovića 83-b
71000 Sarajevo
Tel : +387 33 773 850
e-mail: aldvint@gmail.com